

NUMELE – ACT DE LIMBAJ

„[...] Ar exista în chip firesc, pentru fiecare dintre realități, o dreaptă potrivire a numelui, iar numele nu ar fi aceea ce unii denumesc așa prin convenție [...]”. (Platon 1978, p. 251).

Procesul comunicării articulate este de neconceput în afara recurgerii la unitatea minimală a interlocuției, și anume actul de limbaj. Spre a putea trimite impulsuri către ceilalți este necesară – drept condiție a inițierii conversaționale – trasarea limitelor de contur existențial transferate în planul vorbirii. Această acțiune delimitatoare se realizează fie prin rostirea unui nume, fie prin ostensiune. Vom avea în vedere prima dintre modalități. Astfel, numele (*i.e.* antroponimul) poate fi considerat cea mai mică unitate mobilizatoare de investire verbală, declanșatoare de conținut informațional. (Presupunem că enunțurile sunt construite de către interlocutori cu scopul de a acumula cunoștințe noi față de acelea care preexistă.)

Cele trei dimensiuni specifice oricărui act de limbaj¹ își distribuie caracteristicile după cum urmează: dimensiunea *locuționară* este responsabilă de validarea complexului sonor în conformitate cu realitatea fonetică complementară; dimensiunea *ilocuționară* are în vedere „decuparea” existentului vizat, preocupându-se de evitarea omonimiei antroponimice; dimensiunea *perlocuționară* centrează atenția interlocutorului asupra particularului scontat (el însuși sau un altul), asigurându-se de noneșuarea/nonparazitarea mesajului-nume la receptare.

Antroponimul îndeplinește două funcții comunicative:

- una de *desemnare* – denotarea individului din realitatea înconjurătoare, prin aceasta numele dovedindu-și ancorarea profundă în extraverbal, deoarece el denumeste părți „desprinse” din continuumul nediferențiat al realității extratextuale, nefiind doar o marcă lingvistică,

- și o alta de *evocare* – actualizarea, odată cu „învelișul sonor”, a „mănușii de descripții definite” încapsulate/incarnate în nume. Într-adevăr, numele propriu nu poate conota, el fiind un „designator rigid”² – desemnează același individ în toate lumile posibile. Însă, totodată, el este supus multiplicității formale: nu există nume unice, ci doar indivizi unici. Un nume propriu nu este altceva decât un semn fără sens, pe care îl asociem în mintea noastră cu reprezentarea unui obiect, astfel încât oricând vedem acel semn sau oricând ne trece prin minte, să ne gândim, de fapt, la acel obiect individual. Numele circulă și împreună cu ele istorii conversaționale alipite fiecăruia, pe care numai un alocutor inițiat le poate descifra corect (în conformitate cu intenția onomaturgică ce a precedat selecția nominală respectivă

¹ Pentru o prezentare detaliată a actului de limbaj, vezi GALR II 2008, p. 838–842; DȘL 2005, p. 17–19; DPAD 2023, p. 15–20.

² Sintagma îi aparține lui Kripke 2001.

dintr-un inventar avut la îndemână). Deși nu conotează (nu are sens lexical), numele ca atare, extras din discurs, este un hiperonim; intrările lexicografice în lexicoanele fiecărei comunități (extra)lingvistice le conferă statutul de hiponime. Numele „este o *mimesis* fonetică a obiectului, o reprezentare prin sunet, iar sunetele devin nume doar atunci când dobândesc o semnificație stabilită prin convenție, adică atunci când devin simbolice” (Peters 1993, p. 207)³. Numele proprii depășesc simpla desemnare în toate utilizările lor datorită naturii simbolice a cuvintelor, ceea ce le conferă de fiecare dată sensuri adiționale.

Ca act de vorbire, numele poate fi actualizat direct sau indirect; este direct atunci când se folosesc mărci gramaticale ale adresării directe, cum ar fi vocativul numelui, sau ale referinței *in praesentia* (trimiterea se face la un terț care este de față, fără a fi implicat în dialog). Indicii indirectiei aduc în discuție terțul *in absentia*, iar ca modalitate de raportare la acesta rămâne doar referirea.

1. NATURA PERFORMATIVĂ A VERBULUI A BOTEZA

Pentru a fi recunoscute/validate într-o comunitate, numele trebuie consfințite printr-un anume tip de botez: un reprezentant al cultului/al statului enunță un act verbal performativ, în circumstanțe instituționale. Vârsta la care nenumitul este investit cu nume variază în funcție de confesiunea căreia îi aparține.

Spunerea pe nume este, odată cu fiecare ocurență, un botez de grad secund, de vreme ce numele este rezultatul unui act ritual de botez inițial. Așadar, nu greșim dacă spunem că numirea este un act performativ: chemând pe nume pe cineva, îl identifici cu antroponimul în cauză, îl „reduci” la proporțiile „semantice” ale celui produs denominativ. *A boteza inițial* nu înseamnă a extrage un nume aleatoriu, dintr-un repertoriu, pentru un denotat care tocmai a pășit în lume; înseamnă a alege conștient o marcă indexicală, care va servi într-o spațializare temporalizată nevoilor de personalizare a unei entități anonime până la momentul intrării ei în discurs. Numele, decontextualizat, nu ajută la nimic (poate, doar, la întocmirea unor liste de către statisticieni).

Cumva, se pot identifica două etape/metode ale atribuirii de nume:

1. *botezul inițial* (obligatoriu): apropiații nou-născutului sunt furnizorii de nume, pe care îl predau în sarcina nominatorului originar (instanța oficială), care realizează mirungerea cu nume sub auspiciile conferite de Creatorul divin (*artifex ludi*) – jocul de grad prim; „[...] Nu orice om e îndreptățit să statornicească numele, ci doar un creator de nume anumit; iar acesta ar fi, pe cât se pare, legiuitorul, o specie de creator ce se ivește cel mai rar printre oameni” (Platon 1978, p. 259).

2. *botezul secund* (facultativ): titularul sau colportorii numelui (instanțe secundare, fără blazon) îl reprimă pe acesta, substituindu-l cu un surogat nominal, care funcționează ca semn distinctiv suplimentar, resimțit ca necesar în varii situații

³ „[...] Numele este – pe cât se pare – o imitație prin voce a realității imitate și cel care imită denuște prin voce, atunci când imită” (Platon 1978, p. 306).

de interacțiune verbală (neadecvare nominală, omonimie antroponimică) – jocul de grad secund.

Numind, conferim nu doar consistență formală reperului, ci și una personală; îl scoatem din starea de nenumit și îl umplem cu fond denominativ, îl dez-anonimizăm și îl onimizăm. Antroponimele sunt mai mult decât niște etichete verbale propriale; îndărătul fiecăreia dintre ele se află o poveste experimentată de adjuvanții numelui sau relatată lor de către alte persoane cu care stabilesc o legătură de cauzalitate. Pe bună dreptate putem afirma că numele nu comportă vreun sens lexical, dar el este efectul unei întâmplări exemplare pentru aparținători, fapt care îi atribuie un sens simbolic. În fond, și numele este semn lingvistic, prin urmare nu poate fi privat de cele două fețe intrinseci ale acestuia: el are un semnificant (complexul sonor) și un semnificat (o valoare semantică adăugată) simbolic. Unele nume sunt susceptibile și de o formă internă: nu de puține ori auzim vorbindu-se de nepotrivirea de nume în cazul unei persoane. Este ca un fapt de simbolism fonetic al acestuia.

2. MODIFICAREA/SCHIMBAREA NUMELUI

2.1. În varianta sa primară, numele apare nemodificat și astfel este consemnat în actele civile. Îndată ce acesta intră în lume, el poate suferi dezmembrări/permutări/anulări ale corpului fonetic inițial⁴. Sunt situațiile în care noului numit nu i se mai pronunță numele primordial fie din considerente afective, fie din rațiuni de ordin lingvistic. Aici intervin, pe de o parte, prescurtările/diminutivările/hipocoristicele, numele efectiv conferit fiind resimțit prea matur pentru făptura aflată în zorii existenței și atunci nevoia unei edulcorări nominale se justifică. Pe de altă parte, vorbitorii alterează forma numelui din motive diatopice și diastratice: locuind în mediul rural, de exemplu, un nume prea sofisticat li se va părea inaccesibil de rostit și vor apela la o variantă pe măsura puținței lor de articulare. Acestea, să spunem, ar fi motivele obiective ale modificării ulterioare a unui nume primit ca dar la botez. Este un cadou verbal, deoarece nou-născutul nu dispune deocamdată de maturitatea biologică și psihologică de a-și autorevenda alt nume, în cazul sesizării vreunui neajuns. Există, însă, și motive subiective care generează transformarea/schimbarea numelui atât de către purtător – în momentul în care devine apt să realizeze procese cognitive –, cât și, mai ales, de către membrii colectivității din care face parte. De acum se renunță la numele convențional – stabilit, ca și în cazul oricărui obiect din contingent, printr-un contract/înțelegere –, al cărui loc este subminat de numele neconvențional. Dacă cel dintâi nu afișa decât în rare ocazii o parte transparentă/tranzitivă (numele propriu *Violeta* reiterează, prin antonomază, numele

⁴ „[...] Eu cred că numele pe care-l dă cineva unui lucru, acela și este cel potrivit. Iar dacă-l schimbă apoi cu un altul și nu-l mai folosește pe cel vechi, următorul nu este mai puțin potrivit decât primul [...]” (Platon 1978, p. 252).

comun al florii corespunzătoare), opacitatea formală și/sau semnificațională este anulată în ceea ce privește antroponimele neconvenționale⁵.

2.2. Numele de bază este înlăturat de purtător atunci când el simte o nepotrivire între alegerea parentală și sistemul de credințe și cunoștințe proprii; ciocnindu-se de ideologia titularului, numele va fi repudiat în favoarea altuia, cu o eufonie sau un „înțeles” care să satisfacă expectanțele personale sau ale comunității de rezidență. Uneori, membri ai acesteia sunt onomaturgi/făuritori ai numelui secund, chiar în absența acordului particularului vizat. Precizăm aceasta, întrucât, în atari situații, există o adeziune prin care purtătorul numelui le cere utilizatorilor să folosească o anumită formă denominativă: *Spune-mi Alex.*, va rosti posesorul sau posesoarea unui nume precum *Alexandru/Alexandra*. În acest fel, noul nume se va infiltra în conștiințele tuturor și se va propaga drept nume tutelar al celui/celeia în cauză. De cele mai multe ori, însă, ceilalți sunt contributory la slăbirea/zădărnicierea/uzurparea numelui *de iure* și înlocuirea acestuia cu un *nomen secundum*. Întreprind și ei, înconștient, tot o formă de botez, chiar dacă neînregistrată în actele oficiale. La prima vedere, lucrurile par similare unui „joc secund”, activând dimensiunea ludică a prefacerii. Jocul prim se întâmplă sub auspiciile și cu acordul tacit al Creatorului: dovadă stă faptul că pe numele primit la botez va fi chemat particularul în pomenirile care se fac *post mortem* și nu pe vreunul dintre numele ulterioare. Dacă numele prim este rezultatul unui joc serios, celelalte sunt variante date în joaca de-a ziditorul de sens. A se face distincție între *joc* și *joacă*: cea dintâi manifestare își asumă o dimensiune gravă, cvasireligioasă, pe când cea de-a doua este similară cu adaptările care adună mai mulți copii laolaltă, reușiți sub auspiciile unei exteriorizări ludice: copiii își alocă, în joacă, diverse nume, care se disipează odată ce ies de sub zodia regulilor temporare/efemere, date de solemnitatea gratuită.

Un caz aparte îl constituie schimbarea numelui copilului atins de o boală gravă. Atunci autoritatea numitoare, părinții, se încarcă cu prerogativele numitorului sacru, atrăgând asupra lor avatarurile/ponoasele săvârșirii unui sacrilegiu, deoarece ei consimt la a fi părtașii unei practici magice, neconsemnate în canoanele bisericești.

3. ANTROPONIMELE NECONVENȚIONALE

După cum le justifică și adjectivul din colocație, avem a face cu nume care și-au pierdut convenționalitatea, caracterul arbitrar al conferirii lor, și care instituie absența oricărei reguli, cu excepția celei a bunului plac, în actul de numire. Am jonglat cu sinonimia determinantului, alăturându-i alți doi termeni cu care intră într-o relație semantică perfectă: neoficiale și necanonice. Sunt neoficiale în virtutea vehiculării lor, în general, în afara registrelor formale ale limbii (unde propagarea le este prohibită) și necanonice, întrucât nu respectă „dogma” fondatoare a modului

⁵ Teoretizarea antroponimelor neconvenționale se găsește în cartea noastră dedicată acestui subiect: vezi Felecan 2014.

(religios) în care iau naștere. Ele pot avansa în întregime sau doar parțial mostre de „discurs repetat”, adică pot reține în totalitate sau fragmentar scheme fonetice anterioare, dar este posibil și să inaugureze asocieri de sunete inedite, veritabile exemple de pricepere auctorială în crearea unor eșantioane de „tehnică liberă”⁶. Din categoria antroponimelor neconvenționale fac parte: porecele, supranumele, pseudonimele și orice alte îmbinări denominative cu rol de a substitui numele real. Din enumerarea claselor neoficiale se poate cu ușurință observa interzicerea unora (vezi porecele) de a circula în registrele formale ale limbii. Avansarea pe scena publică a unei porecle pe care titularul nu o agreează poate atrage după sine consecințe care țin de agresarea feței pozitive a acestuia. Alteori, particularul în cauză își acceptă porecla, ba mai mult, își încurajează interlocutorii să o promoveze pe aceasta în comunicare, numele primit la botez necadrând cu așteptările sale denominative. A avea mai multe nume nu presupune și utilizarea lor în același timp: ele nu fac parte din același registru, nu sunt folosite în aceleași situații de comunicare (vezi Vaxelaire 2005, p. 342). Avem aici a face cu o situație de polionimie.

4. NUMELE CLASIFICATOR

O situație particulară o reprezintă aceea în care reiterarea numelui poate avea sens clasificator și calificativ, totodată. Un nume clasificator este un indice pentru o categorie de indivizi pe care îi unesc aceleași preocupări în viața socială, cultivă aceleași idealuri sau se remarcă, dimpotrivă, prin absența lor, dezvoltă aceleași ticuri sau manii, în general, numele generice – căci la acestea ne referim – trimit la particulari care se disting printr-un excedent al trăsăturilor negative. Prin intermediul lor se denumesc clase de indivizi, de aceea nu există, de cele mai multe ori, o suprapunere a numelui clasificator (poate, doar, o coincidență) peste numele real. Prin utilizări repetate în contexte diferite, numele respective ajung să-și piardă dimensiunea unicității/distincției individului vizat și se comunizează. Vorbim, astfel, despre clasa *doreilor* (personaje care, deși aflate în timpul orelor de program, au făcut o habitudine din a pierde vremea, din a reflecta la ceea ce ar fi de întreprins mai degrabă decât să pună mâna). Într-un studiu de-ale noastre (vezi Felecan 2012), am consacrat tema aleasă acestor categorii de nume, motiv pentru care nu insistăm cu acest prilej asupra lor. Atragem doar atenția în ceea ce privește caracterul lor polifonic: într-un nume generic „se aude” o multitudine de reluări în ecou ale numelui considerat, astfel încât el își pierde valoarea semnificată particularizată și înregimentează o serie de indivizi care nu mai fac dovada deținerii diferenței

⁶ E. Coșeriu (2000, p. 258–259) distinge, în ceea ce privește abordarea sincronică a limbii, două tipuri de tradiții: „[...] *tehnica liberă* a discursului și *discurs repetat*. Tehnica liberă cuprinde elementele constitutive ale limbii și regulile «actuale» cu privire la modificarea și combinarea lor, adică «cuvintele», instrumentele și procedeele lexicale și gramaticale; discursul repetat, în schimb, cuprinde tot ceea ce în vorbirea unei comunități se repetă într-o formă mai mult sau mai puțin identică sub formă de discurs deja făcut sau combinare mai mult sau mai puțin fixă, ca fragment, lung sau scurt a «ceea ce s-a spus deja»”.

specifice nici în viața socială, nici în cea nominală. Aceasta din urmă, mai degrabă, este una care și-a pierdut substanța/singularitatea, care, prin nume, era transferată și asupra existenței. Sunt și nume generice care „înălță” făptura, care o înscriu într-o pleiadă de personaje ilustre: *un michelangelo*, de exemplu. Nici acestea nu este obligatoriu să coincidă cu numele autentic al purtătorului. Atunci când o fac, ele devin nume proprii ilustre metaforice modificate, deoarece sunt însoțite de mărci lexico-gramaticale care le asigură determinarea (articol definit/nedefinit, adjectiv pronominal: *un mastroinni*, *acest pavarotti*). Prezența determinantilor conduce la pierderea caracterului unic/singular al numelui propriu. Numele celebru „străpunge” dubletul actualizat și rămâne ca un palimpsest sub marca evocatoare pe care i-o conferă acestui *signum secundum*.

5. SENSUL NUMELUI PROPRIU

Numele denotază fără a conota este deviza unanimă sub care a fost stigmatizat semnificatul numelui de către o întreagă pleiadă de gânditori. Promovăm la unison această reglementare, însă la modul implicit ne dezicem de ea și, chiar acolo unde nu o cunoaștem, intuim o poveste care precedă actul denominativ. Asta, pentru că nu am putea chestiona pe fiecare purtător asupra originii simbolice a numelui său. Dacă noi nu învățăm o limbă, ci învățăm să creăm într-o limbă, după cum afirmă Eugen Coșeriu citându-l pe Croce, aserțiunea este valabilă și pentru nume: foarte puțini dintre noi învață nume gata conferite și nu fac decât să mimeze actul atribuirii lor propriilor urmași; cei mai mulți, prin selecția nominală, creează povești mărturisite/împărtășite sau tănuite. Și astfel, unul și același nume ajunge să fie poarta de intrare/ușa interzisă a câte unei istorii conversaționale de fiecare dată aceeași sau alta. Încărcarea numelui cu sens are loc, tot în termeni coșerieni, la *nivelul individual al limbajului*, acolo unde fenomenele se măsoară în funcție de parametrul *potrivire/adecvare*, după gradul de *competență discursivă/expresivă* a locutorului. Acolo este spațiul deplinei libertăți de umplere/adăugare cu sens a tuturor lucrurilor lumii rulate în limbaj. De ce ar rămâne numele în afara acestei operații de reîntregire a semnului lingvistic? De fiecare dată ni se dă o combinație de foneme, căreia îi corespunde *convențional* un sens; numele nu pot „scăpa” în afara acestei legități a lingvisticii și a firii. Individul făuritor de nume este chemat să „împovăreze”/să cultive/să însămânțeze solul fertil al însemnelor fonetice cu germenii dătători de sensuri. Și dacă forma fonetică extrasă este „stearpă” și aflată, aparent, în imposibilitatea rodirii semnificaționale, ea se impune a fi „înseminată” cu cunoașterea nelimitată a individului creator suprem în universul său de discurs finit (i.e. mărginit de imperativele impuse de norma limbii istorice în care are loc actul de creare de sens). Pentru că este și el supus unor îngrădiri, dar în interiorul acestor limitări, libertatea lui inovatoare este fără sfârșit.

Numele sunt niște ansambluri de libertăți care admit infinite realizări, impunând numitorului o singură limită: norma, tradiția dintr-o limbă, adică acea realizare socială

a posibilităților oferite de sistem, care capătă caracter obligatoriu în perimetrul limbii extrase. Nu putem absolutiza, deoarece astăzi, mai mult ca oricând, individul este „călare” pe multiple sisteme lingvistice, are competență idiomatică în diferite diasisteme. Fenomenul *code switching*-ului este uzitat paroxistic în contemporaneitate, sisteme denominative disparate apelând la schimburi de lexeme, pe unele subordonându-le prin adaptare, pe altele preluându-le *tale quale*. Norma este cea care îi comprimă individului potențialitățile puse la îndemână de sistem.

Norma individuală este o variantă a normei socioculturale, este expresia de a fi și de a se manifesta lingvistic a locutorului. Ea se aseamănă mult cu idiostilul, un sistem lingvistic „în miniatură”, existent în conștiința fiecărui vorbitor. Idiostilul reflectă structura stilistică a limbii la dimensiuni reduse, deoarece subiectul vorbitor nu poate avea la dispoziție întregul inventar denominativ al unei limbi. Astfel că, fie recunoaștem – rămânem captivi în standarditatea unei definiții –, fie că nu –, depășim și îmbogățim accepția tradițională –, cu toții tratăm numele ca fiind susceptibile de a comporta, pe lângă un „sens” lexicografic, *i.e.* nonsensul, și un sens suplimentar, o valoare adăugată de folosirile în context ale numelui respectiv. În afara ocurențelor contextuale, numele nu există. Or, odată implicat într-o incidență discursivă, numele începe să fie, începe să toarcă sens, să familiarizeze ori să înstrăineze, în tot cazul să devină bun comun, monedă de schimb, recunoscută de toți cei care împărtășesc același fond mutual de cunoștințe. Un individ îl (re)cunoaște pe altul prin mijlocirea numelui. Nu același lucru se întâmplă în cazul numelor comune: ele nu sunt niciodată indici satisfăcători/îndestulători/saturați pentru a fixa referința unui obiect din lumea înconjurătoare. Ele au nevoie de proximitatea unor modificatori, ai unor termeni indiciali pentru a nu li se suprapune denotația. *Nomen est omen*. Individul devine delegatul propriului său nume, vestitorul deschiderii unei povești existențiale, filtrată printr-o istorie nominală spusă/intuită/repovestită.

CONCLUZII

Ca toate descripțiile definite, numele proprii nu au aproape niciodată un referent unic, fapt care infirmă monoreferențialitatea drept criteriu de reușită a actului de limbaj nume propriu. Vorbitorii sunt cei care au investit un capital/depozit de expresii lingvistice drept susceptibile de a funcționa ca nume proprii. Ca să poată îndeplini o funcție referențială în comunicare, numele proprii și-au adjudecat o funcție cognitivă, care le furnizează rațiunea de a fi. Numele comune organizează/grupează obiectele, în timp ce numele proprii izolează entități unice, numind particulari percepuți în cadrul categoriilor stabilite. Atunci când unui individ îi asociem o imagine acustică proprie, vom reuși să-l desemnăm/distingem de alți membri ai categoriei. Prin urmare, funcția fundamentală a numelui propriu este aceea de *a numi*, de a afirma/confirma și menține o individualitate certificată, în primul rând, pe baza unei descripții definite. De o importanță majoră ni se pare a fi faptul că particularul respectiv este mereu asociat el însuși (nu un altul) numelui propriu.

Faptul că se poate repera un ancoraj spațial, temporal și personal al entității designate este dovada existenței și a unicității sale. Numele propriu nu se suprapune peste descripția acelui particular, ci antroponimul trebuie să desemneze un conglomerat fonetico-lexical necondiționat de proprietăți accidentale sau situații pasagere cu care poate interrelaționa titularul. Un nume propriu este mai mult decât expresia care desemnează un particular în actul comunicativ; acesta va fi asociat purtătorului printr-o relație care transcende actul comunicativ propriu-zis. Este vorba despre o legătură denominativă și ea preexistă într-o denotație promulgată de o convenție socială.

Conchizând, numele proprii sunt expresii legate printr-o relație denominativă stabilă cu un particular. Legătura denominativă este doar asociativă și nu referențială. Rezultă de aici posibilitatea numelui propriu de a fi utilizat și în alte scopuri decât referința. De exemplu, când apelăm pe cineva prin intermediul numelui său sau când se face cunoștință cu o persoană, pronunțându-i numele. Sunt acestea câteva situații când numele propriu se dezice de definiția de a umple semantic sintagma *designator rigid*. În utilizarea sa referențială, numele propriu basoreliefează un denotat chiar dacă nu este descris și clasificat, în virtutea unei convenții (cf. nume convențional) denominatoare. Aceasta decretează asocierea nemijlocită, printr-o legătură directă, dintre forma grafică a numelui propriu și particularul vizat. De aici, denumirea numelui propriu de *designator direct* – trimite la particular în mod direct – sau *rigid* – desemnează același particular în toate lumile posibile.

ABREVIERI BIBLIOGRAFICE

- Coșeriu 2000 = Eugeniu Coșeriu, *Lecții de lingvistică generală*, traducere din spaniolă de Eugenia Bojoga, Chișinău, Editura Arc, 2000.
- DPAD 2023 = Liliana Ionescu-Ruxăndoiu (coord.), *Dicționar de pragmatică și de analiză a discursului*, Iași, Institutul European, 2023.
- DȘL 2005 = Angela Bidu-Vrânceanu, Cristina Călărașu, Liliana Ionescu-Ruxăndoiu, Mihaela Mancaș, Gabriela Pană Dindelegan, *Dicționar de științe ale limbii*, ediția a II-a, București, Editura Nemira, 2005.
- Felecan 2012 = Daiana Felecan, *Antroponime cu valoare generică în limba română*, în Rodica Zafiu, Ariadna Ștefănescu (eds.), *Limba română: direcții actuale în cercetarea lingvistică. (II) Lexic, semantică, terminologii. Stilistică, pragmatică, retorică și argumentare. Actele celui de al 11-lea Colocviu Internațional al Departamentului de Lingvistică, (București, 9–10 decembrie 2011)*, București, Editura Universității din București, 2012, p. 79–93.
- Felecan 2014 = Daiana Felecan, *Pragmatica numelui și a numirii neconvenționale: de la paradigme teoretice la practici discursive*, Cluj-Napoca, Editura Mega, Editura Argonaut, 2014.
- GALR II 2008 = Veleria Guțu Romalo (coord.), *Gramatica limbii române*, vol. II, *Enunțul*, Tiraj nou, revizuit, București, Editura Academiei Române, 2008.
- Kripke 2001 = Saul A. Kripke, *Numire și necesitate*, traducere de Mircea Dumitru, București, Editura All, 2001.
- Peters 1993 = Francis E. Peters, *Termenii filozofiei grecești*, București, Editura Humanitas, 1993.

Platon 1978 = Platon, *Opere*, vol. III. Ediție îngrijită de Petru Creția. Interpretările dialogurilor: Constantin Noica. Traducere, lămuriri preliminare și note: Gabriel Liiceanu, Simina Noica București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1978.

Vaxelaire 2005 = Jean-Louis Vaxelaire, *Les noms propres. Une analyse lexicologique et historique*, Paris, Honoré Champion Éditeur, 2005.

THE NAME AS A SPEECH ACT

(*Abstract*)

Drawing on the philosophy of language and anthroponymy, we aim to outline a theory of proper names, deliberately sidestepping conventional perspectives, which we have systematically addressed in previous instances. Articulating a distinctive viewpoint, grounded in the established connotations of the anthroponym (most notably its characterization as a *rigid designator*), we aim to demonstrate that names function as any linguistic sign, not deprived of any of its dimensions. We will also consider situations involving name changes, whether undertaken with the consent of the bearer or independently of their will. To the best of our current knowledge, the examination of proper names as speech acts has not received substantial attention in past or contemporary studies; hence, we will allocate appropriate attention to it. Furthermore, our investigation will encompass discussions on unconventional anthroponyms, addressing them as a key facet of our current research agenda.

Cuvinte-cheie: *nume propriu, designator rigid, act de limbaj, antroponim neconvențional, semn lingvistic, schimbare de nume.*

Keywords: *proper name, rigid designator, speech act, unconventional anthroponym, linguistic sign, name change.*

*Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca
Centrul Universitar Nord Baia Mare
Facultatea de Litere
Baia Mare, str. Victoriei, 76
daiana18felecan@yahoo.com*